

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ŽAŠTITU

INDUSTRISKE SVOJINE

KLASA 23 (3)

IZDAN 1 NOVEMBRA 1938.

PATENTNI SPIS BR. 14324

N. V. Nieuwe Octrooi Maatschappij, Haag, Holandija.

Postupak za pretvaranje ugljovodoničnih ulja.

Prijava od 16 marta 1937.

Važi od 1 aprila 1938.

Ovaj se pronalazak odnosi na rastvaranje ugljovodoničnih ulja u proizvode vrste benzina. Kod svih metoda krakovanja, naročito kod krakovanja pri temperaturama preko približno 480°C (900°F), proizvodi se gas, čije iskorišćenje predstavlja problem za industriju. Količina proizvedenog gase raste, pri istom vremenu, sa povećanjem temperature cepanja i zavisi i od toga, sa kakvim se stepenom dejstva izvodi proces cepanja ili pretvaranja. Činjeni su predlozi, da se ovaj gas koji se katkada označava kao »Still«-gas iskoristi, na taj način, što se u cilju proizvodnje i dobijanja tečnih jedinjenja sa visokim (oktan-brojem) izlaže polimerizujućim uslovima.

Kod jedne vrste pretvaranja, koja je u tehniči poznata kao TVP-postupak, pretvaranje se razvodi dejstvom vrelog gase nosioca topote sa velikom specifičnom topotom, koja se meša sa ugljovodoničnim parama, koje treba da se pretvaraju. U ovom se slučaju mešaju reakcijom cepanja proizvedeni gasovi sa gasom nosiocem topote. Jedan deo ovog gase se zatim vraća u kružni tok i ponovo se izlaže zagrevanju i meša se parama, koje treba da se pretvaraju. Ma da za vreme stupnja zagrevanja nastupa izvesno polimerizovanje i polimerizovani se proizvod dodaje dobijenoj materiji za pogon motora, dobit ipak nije velika.

Ovome je pronalasku sad cilj, da poveća dobit polimerizovanih produkata kod ove vrste procesa, i to nezavisno od povećanja količine gase, proizvedene pri reakciji cepanja i pretvaranja. (Obrazovanje gase u TVP-postupku je normalno malo, i

obično je neželjeno, da se ova količina poveća povećanjem temperature cepanja, mada je ovo moguće pod vanrednim prilikama, kao što to može biti potrebno pri cepanju kakvog veoma gusto žilavog ulja ili pri dobijanju benzina sa veoma visokom oktan-vrednosti).

Na osnovu ispitivanja faktora, koji upravljaju pretvaranjem ulja u TVP-sistemu, i za polimerizovanje merodavnih uslova može se sledeće utvrditi.

Na osnovu poznatih fizikohemiskih ispitivanja je utvrđeno, da pritisak usporava reakciju cepanja i potpomaže reakciju polimerizovanja. S druge strane povećanje temperature deluje potpomažući cepanje i u izvesnim granicama smetajući polimerizovanje; naročito kad se upotrebljuju katalizatori i visoki pritisci, može za izvođenje polimerizovanja biti upotrebljena srazmerno niska temperatura.

Kod pokušaja, da se ova razmišljanja primene na TVP-postupak pretvaranja, dobija se teškoća, da je praktično nemoguće, da se pritisak poveća znatno iznad običnog u tehniči upotrebljenog, t.j. $3,5$ do $10,5 \text{ kg/cm}^2$ (50 — 150 engleskih funti na kvadratni col), i da nije moguće, da se gasu dodeli manje temperature, no što su potrebne za glavnu reakciju cepanja, t.j. 510 do 565°C (950 — 1050°F) ili i preko toga. Izgledalo je ipak moguće, da se poveća delatni pritisak, t.j. aktivni delimični pritisak jedinjenja, koja treba da se polimerizuju, ne povećavajući ukupan pritisak, tim, što se u sistemu proizvedeni gas razlaže u kakvu siromašnu frakciju koja se ne može polimerizovati (koja se dakle poglavito sastoji iz vodonika, metana i

etana) i u frakciju, koja se može polimerizovati, i koja uglavnom sadrži sve C₅-komponente i sastojke sa višom molekularnom težinom. Bogata frakcija, koja se može polimerizovati može tada biti izložena polimerizovanju uz dobijanje tečnih produkata sa visokom oktan-vrednosti. Pri rastavljanju bogatog gasa od siromašnog gasa po dobijanju benzinskih frakcija potrebno je, da se pritisak mešavine poveća, podesno do bar 10,5 kg/cm² (150 funti) i prvenstveno do 21 kg/cm² (300 funti) ili i više, posle čega se hlađenje komprimovanog gasa i odvajanje lakih para vrši u kakvoj napravi za apsorbovanje.

Pošto se gas tako razložio u bogate i siromašne frakcije, može se postupati prema sledećem:

Siromašni gas može biti vraćen u kružni tok i na uobičajeni način biti upotrebljen kao gas nosilac topote, dok se bogate frakcije mogu uputiti u naročitu napravu za polimerizovanje i tamo se polimerizovati. Po polimerizovanju se polimerizovane pare kondenzuju, i zaostali gas, sa kojim su u izvesnoj količini pomešane luke pare, koje nisu pretrpele nikakvo kondenzovanje, može zatim biti voden u istu napravu za apsorbovanje, koja je upotrebljena za izvođenje prvog rastavljanja između lakih i siromašnih gasova. Na ovaj se način povratno dobijaju luke pare iz polimerizacionog stupnja.

Ipak je takođe moguće da se kao gas nosilac topote upotrebe bogate frakcije. Kod ovog načina rada se bogata frakcija, t.j. frakcija koja sadrži teže sastojke, vodi u zagrevač gase, da bi se tamo dovele na temperaturu, koja je potrebna, da se frakcija sposobi za upotrebu kao gas nosilac topote za glavnu reakciju cepanja. Time što se odvajaju sastojci koji se ne mogu polimerizovati, veoma se povećavaju aktivni ili delimični pritisci jedinjenja, koja se mogu polimerizovati, tako, da zagrevanje gase pri umerenom pritisku, t.j. do 21 kg/cm² (300 funti na kvadratni col), vodi ka znatnim količinama polimerizovanih produkata. Proizvedeni mršavi gas može biti odvoden iz sistema. Ipak se može želeti, da se jedan deo mršavog gase vrti u komoru za cepanje, gde deluje kao dopunski nosilac topote. Podesno se ovaj dodaje ka parama, koje treba da se cepaju, pre no što prostruje kroz pregrevac, tako, da se kako gas, tako i pare zagrevaju u istoj jedinici, dok se delatni parcijalni pritisak gase, koji se može polimerizovati ne smanjuje mešanjem sa ovim siromašnim gasom. Ako su se sad ponovo dobile frakcije, koje se mogu polimerizovati, to se može postupati tako, da se ove

dodatau početnom materijalu, čime se postiže veća ukupna dobit izdvajjanog produkta.

Radi bližeg objašnjenja je postupak niže opisan u odnosu na nacrte, koji radi primera pokazuju šematički oblike izvođenja.

Na sl. 1 je sa 10 obeležen zagrevač, u kojem se pare ugljovodonika, koje treba da se izlože pretvaranju, pomešane sa siromašnim gasom nosiocem topote, zagrevaju na temperaturu u željenoj oblasti pretvaranja dakle 510 do 565° C (950—1050° F) ili i više. Zagrevanje se ipak izvodi tako brzo, da se u samom zagrevaču nema vremena za nastupanje reakcije u znatnjem obimu. Mešavina se od zagrevača vodi kroz kanal 11 u reakcionu komoru ili komoru 21 za usisavanje. Pre toga se ulje, koje treba da se pretvara, i koje se dovodi kroz cev 13 zagrevanjem u vijugavoj cevi 14 zagreva do isparavanja i u izdvajaču pare 15 prevodi u oblik pare. Da bi se ovo pretvaranje u paru potpomoglo, može gas nosilac topote biti pomešan sa parama, pri čemu se uvedi u izdvajač pare 15 kroz cev 16, pomoću koje se dovodi zagrevaču 10.

Pošto su pare izvele u željenoj meri u reakcionom prostoru 21 pretvaranje sa potpomaganjem topotnih jedinica, sadržanih u pomešanom gasu, to se one odvode kroz cev 22 i prevode u uredaj 23 za frakcionisanje. Ovde se pare izlazu frakcionisanom kondenzovanju. Kondenzovane frakcije obuhvataju teški zaostatak, koji se dovodi kroz cev 24, i lakšu frakciju, eventualno iz oblasti ključanja gasnog ulja, koje se odvodi kroz cev 26, hlađi se u menjajući topote 27 i kroz cev 28 se vraća nazad u uredaj za frakcionisanje. Jedan deo ove frakcije može biti odvoden i kroz cev 30 i biti dovoden isparivaču 14.

Glavni produkti napuštaju uredaj 23 za frakcionisanje kroz cev 32 i hlađe se i kondenzuju u uredaju 33 za kondenzovanje, usled čega se mogu odvajati skoro svi produkti u oblasti ključanja benzina, koje se skupljaju u sudu 34 za prikupljanje. Jedan deo ove frakcije se kroz pumpu 35 i kroz cev 36 kao povratni tok vraća nazad u stub 23. Preostali nekondenzovani produkti, koji se sastoje iz gase i različitih lakih, pri pretvaranju obrazovanih para, se zatim kondenzuju u kompresoru 40, i to pod pritiskom, koji u apsorpcionom uredaju 44 omogućuje potpuno izdvajanje uglavnom iznad tačke ključanja ključajućih produkata. Ovaj se pritisak nalazi prvenstveno između približno 10,5 i 21 kg/cm² (150 funti po kvadratnom colu) ili i

više. Komprimovani produkti se hlađe u hladniku 41, tečni sastojak se prikuplja u sudu 42. Hlađeni komprimovani gas dospeva tada kroz cev 43 u apsorpcioni uredaj 44, kroz koji se vodi u kružnom toku kakav podesan apsorpcioni medij, kao teški benzinski destilat, koji ulazi kroz cev 46a, dok obogaćeno ulje otiče kroz cev 47. Ova cev 47 vodi obogaćeni medij pod pritiskom u retortu 48, koja deluje kao stabilizator i luke apsorbovane gasove i pare, kao vodonik, metan, etan, i t. d. oslobada u gasovitom obliku, dok ugljovodoni svi C₃-ugljovodonici i teži sastojci zaostaju u tečnom zaostatku ili u delimično izdvojenom mediju. Ovaj zaostatak zatim teče kroz cev 49 u uredaj 50 za destilisanje, koji se pogoni pri malo višoj temperaturi i/ili nižem pritisku, tako da se izgone preostali, u apsorpcionom uredaju 44 primljeni produkti, kao propan, propen, butan, buten, pentan, penten, i t. d., čije se pare sad vode kroz cev 51 ili direktno u polimerizacioni uredaj 52 ili najpre kroz kompresor 53, kroz koji se pritisak još dalje povećava. Bogate frakcije pretrpljuju u polimerizacionom uredaju 52 polimerizovanje, i polimerizovane pare dospevaju odavde kroz cev 54 u kondenzator 55, iz kojeg kondenzovani, polimerizovani produkti dospevaju u sud 56 za prikupljanje. Polimerizacioni uredaj 52 može imati svaku podesnu izvedenje, ali može u ovom uredaju biti upotrebljen i svaki podesan pritisak, t.j. do približno 210 kg/cm² (3000 funti na kvadratni col). Nekondenzovani gas, koji sadrži male količine para, koje se mogu polimerizovati i druge iz kondenzovanja proizvele pare vraća se tada kroz cev 57 i po potrebi kroz ventil 58 za redukovanje pritiska u cev 43, kroz koju dospeva u apsorpcioni uredaj 44, u kojem se ponovo dobijaju luke pare.

Siromašni gas napušta stabilizator odnosno retortu 48 kroz cev 60, koja prvenstveno utiče u cev 61, koja odvodi siromašni gas iz apsorpcionog uredaja 44. Iz cevi 61 se toliko gasa koliko je potrebno vodi kroz cev 62 i preko menjača 27 topote vodi u izdvajач pare 15. Umesto da se ukupan gas nosilac topote vodi kroz pregrevач 10, može se upotrebiti i kakav naročiti pregrevач i gas se zagrevati na višu temperaturu no uljana para, kao što je to opisano u američkom patentu od Beardskey & Colony 1,842,319 (19. januar 1932). Količina gasa, koji se upotrebljuje kao nosilac topote može biti dalekosežno menjana; povoljni rezultati su postignuti kod upotrebe gasa u količini od jedne četvrtine do dvostrukog izno-

sa težine uljane pare.

Vredni medij, koji je u uredaju 50 za destilisanje oslobođen od primljenih lakih para, napušta ovaj destilacioni uredaj kroz cev 64, dospeva u menjač 65 topote, ovde se hlađi i struji kroz cev 46a u apsorpcioni uredaj 44. Nagomilavajući se suvišni medij se odvodi kroz cev, koja je snabivena slavinom i može biti udružen sa u sudu 42 za prikupljanje nakupljenim ugljovodonikom i biti izložen uobičajenom rafinovanju.

Korist opisanog načina rada jeste u tome, što kao nosilac topote nazad voden gas ima veću specifičnu toplotu nego izuzeti teži sastojci; osim toga siromašni gas praktično ne sadrži nikakve sastojke, koji bi se mogli cepati topotom u obzir dolazećih temperatura, usled čega se prekidi rada, koji se prouzrokuju prljanjem cevi pregrevaca, svode na minimalnu meru.

Na sl. 2 je sa 10 obeležen pregrevач, u kojem se zagревa po sastojcima, koji se mogu polimerizovati bogati i niže bliže opisani gas pod uslovima, koji potpomažu polimerizovanje. Tako zagrejane pare dospevaju od pregrevaca kroz cev 11, koja sadrži ventil 11a za redukovanje pritiska, u komoru 12 za mešanje. Jednovremeno se ulje, koje treba da se pretvara, uvodi kroz cev 13, u vijugavoj se cevi 14 zagreva do ključanja i u izdvajajući pare 15 se isparava. Da bi se potpomoglo isparavanje, može se gas iz izvora koji će niže još biti opisan uvoditi kroz cev 16 u izdvajajući pare 15. Mešavina iz pare i gase struji silazeći kroz cev 18 i u vijugavoj cevi 19 se zagrevata na temperaturu sasvim blizu početnoj temperaturi cepanja, t.j. na približno 510 do 565° C (950—1050° F) ili i više. Pregrejana mešavina napušta vijugavu cev 19 kroz cev 20, u kojoj se dovodi komori 12 za mešanje. Po mešanju u komori 12 sa zagrejnim gasom, koji dolazi iz vijugave cevi 10 struji mešavina kroz reakcioni prostor 21, u kojem je data prilika za tok reakcije za pretvaranje do željenog stepena. U ovom se prostoru para iz isparivača 14 cepa (razlaže) u lakše proekte, koji sadrže jedinjenja, koja ključaju u oblasti ključanja benzina, i takođe i različita jedinjenja sa nižom tačkom ključanja zajedno sa gasovima, kao što su etan, metan, i vodonik. Pošto je reakcija izvršena do izvesnog željenog stepena, proekte se iz komore 21 odvode kroz cev 22 i odvode se uredaju 23 za frakcionisanje, u kojem se izlažu frakcionisanom kondenzovanju. Kondenzovane frakcije sadrže kroz cev 24 odvodeni teški zaostatak i izvestan lakši sastojak približno sa tačkom ključanja gasnog ulja, koji se dovodi kroz

cev 26, hlađi u menjaču 27 topote i vraća se kroz cev 28. Jedan deo ove frakcije može biti određen i kroz cev 30 i biti dovoden isparivaču 14.

Glavni produkti napuštaju frakcionu uredaju 23 kroz cev 32; oni se hlađe i kondenzuju u kondenzatoru 33, tako da se mogu odvajati skoro svi, u oblasti ključanja benzina ključajući produkti, koji se prikupljaju u sudu 34 za prikupljanje i delom se pomoću pumpe 35 i pomoću cevi 36 kao povratni tok vraćaju nazad u stub 23. Preostali nekondenzovani produkti, koji se sastoje iz gase i različitih lako par, se zatim pomoću kompresora 40 komprimuju na pritisak, koji omogućuje potpuno izdvajanje uglavnog iznad tačke ključanja na primer etana, ključajućih materija u apsorpcionom uredaju 44 i prvenstveno se nalazi pri $10,5$ do 21 kg/cm^2 (150 — 300 funti na kvadratni col). Komprimovani produkti se hlađe u hladniku 41, i tečni sastojak se prikuplja u sudu 42 za prikupljanje. Ohladeni komprimovani gas dospeva zatim kroz cev 43 u apsorpcionu uredaju 44, kroz koji se vodi u kružnom toku kakav podesan apsorbujući medij, kao n. pr. kakav tečan benzinski destilat, koji ulazi kroz cev 46a, dok omogućeno ulje otiče kroz cev 47. Cev 47 vodi obogaćeni medij pod pritiskom u destilacioni uredaj 48, koji služi kao stabilizator, da bi se laki apsorbovani gasovi i pare, kao vodonik, metan, etan, i t. d., u vidu gasa oslobođili kao glavni proizvod, pri čemu pak uglavnom svi C_3 -ugljovodonici i teži sastojci ostaju u tečnom stanju ili u delimično izdvojenom mediju. Medij zatim otiče kroz cev 49 u destilacioni uredaj 50, koji se pogoni pri malo višoj temperaturi i/ili nižem pritisku, tako da se izgone zaostali, u apsorpcionom uredaju 44 primljeni proizvodi, kao propan, propen, butan, buten, pentan, penten, i t. d., koji sad u vidu pare dospevaju kroz cev 41 i preko menjača 52 topote u zagrevac, odnosno u uredaj 10 za polimerizovanje, čiji je način dejstva već opisan. Siromašni gas napušta apsorpcioni uredaj kroz cev 46. Vreli izdvojeni medij napušta destilacioni uredaj 50 kroz cev 46a i dospeva preko menjača topote 46b, u kojem se hlađi, u apsorpcioni uredaj kao što je prethodno opisano. Prikupljani višak medija može iz sistema biti odvoden kroz cev snabdeven slavinom, biti udružen sa ugljovodonikom u sudu 42 za prikupljanje i biti izložen poznatom postupku rafinovanja.

Pošto između etana i benzina nalazeća se količina ugljovodonika može biti manja nego količina gase, koja je potrebna kao nositi gas, to se želi, da se postara za dopu-

njavanje, i u ovom se cilju jedan deo siromašnog gase odvaja iz cevi 46 kroz cev 16 i prvenstveno se po zagrevanju pomoću nepokazanih sredstava dodaje struji produkata, namenjenih za reakcionu komoru. Prvenstveno se ovaj gas dodaje mešavini ulja i pare, koja izlazi u izdvajač 15 pare, pri čemu olakšava isparivanje ulja u izdvajaču 15 pare. Mešavina iz gase i pare zatim teče, kao što je već opisano, kroz pregrevac 19, pri čemu postojeći gas služi tome, da olakša zagrevanje i sleđuće cepanje pare. Ovo se dejstvo dobija, jer prisutni gas, pre svega za vreme stupnja zagrevanja, deluje kao sredstvo za razblažavanje, koje sprečava razarajuće cepanje i osim toga deluje kao tako zvani gas za dejstvo u masi, da bi se liferovale topotne jedinice za reakcionu komoru. Ipak je moguće, da se dopunski gas dodaje na drugi način. Na primer može biti zagrevan za sebe, i zatim biti dovoden reakcionom prostoru. Ako količina nije i suviše velika, može biti dodavan i produktima zagrevanim u zagrevajuću, odnosno u uredaju 10 za polimerizovanje. Pošto gas ipak razblažuje pare, izložene polimerizovanju, to ovaj način rada nije naročito za preporuku. Kod jednog uprošćenog i manje uspešnog načina rada sistema mogu biti ponovo dobijene bogate frakcije, na taj način, što se u kružnom toku vodenim početnim materijalom upotrebljuje kao medij u apsorpcionom uredaju 44 i obogaćeni materijal može tada direktno biti dovoden isparivaču 14, a da se ne vodi kroz stabilizacione uredaje 48 i 50, koji se u ovom slučaju mogu izostaviti. Kod ovog obsika izvođenja se bogate pare dakle podvrgavaju istim uslovima cepanja i polimerizovanja kao i početni materijal.

Proizvodi se u zagrevajuću 10 zagrevaju na temperature, koje se nalaze između 510 i 650°C (950 — 1200°F) ili i više. Oni se polimerizuju kako u zagrevajuću tako i u reakcionoj komori 21, i polimerizovani se proizvodi na ovaj način dovode pogonskoj materiji za motore, koja se dobija iz suda 34 za prikupljanje, i koja se prvenstveno stabilizuje na proizvoljan u dotičnoj tehničici poznati način. Vidi se, da će se pritisak u sistemu za pretvaranje ulja obično nalaziti niže nego pritisak, koji je dobiven u polimerizacionom sistemu, koji obuhvata zagrevac 10. Iz toga se ipak ne dobija nikakva radna teškoća, pošto je samo potrebno, da se u cevi 11 koja vodi od zagrevaca 10 ka komori 12 za mešanje predviđi redukujući ventil, kao n. pr. 11a. U polimerizacionoj aparaturi mogu biti upotrebljeni prema želji katalizatori na po sebi poznat način.

pomišljenih sa parom, koja treba da se pretvara može se menjati u širokim granicama. Veoma zadovoljavajući su rezultati dobivani uz upotrebu gasa u količini, koja odgovara jednoj četvrtini do dvadesetostruko iznosu težine uljane pare.

Kod uobičajenog TVP-sistema, u kojem se upotrebljuju stabilizacioni uredaji za proizvedenu pogonsku materiju, postoji čitav niz uslova, koji mogu voditi ka izdvajanju frakcija, koje se mogu polimerizovati iz sistema, tako, da vraćeni siromašni gas, koji služi kao nosilac toplote, postaje siromašniji, dok kod ovog sistema siromašni gas biva odvojeno držan od gasa, koji se može polimerizovati, tako, da je poslednji izložen polimerizovanju pod većima povoljnijim uslovima.

Po sebi se razume, da može misao po pronalasku ovog postupka biti ostvarena i uz uvodenje različitih promena u oblicima izvođenja, navedenim jedino radi objašnjenja.

Patentni zahtevi:

1.) Postupak za pretvaranje ugljovodonika, naznačen time, što se pretvaranje isparenog ugljovodoničnog materijala prouzrokuje zagrevanjem na temperaturu cepanja približno iznad 480°C pomoću gase nosioca toplote, koji se meša sa parom, što se mešavina iz ugljovodonika i gase uklanja iz zone cepanja i podvrgava se kondenzujućim uslovima u cilju izdvajanja produkata, koji treba da se pretvore u tečno stanje zajedno sa onima, koji ključaju u oblasti ključanja pogonskih materijala za motor po načinu benzina, što se zaostali gas, koji sadrži pare frakcije, koje se nalaze ispod oblasti ključanja benzina komprimuje do pritiska, koji omogućuje izdvajanje bogate, u vidu pare, frakcije, koja se uglavnom sastoji iz produkata, koji se nalaze iznad tačke ključanja etana, iz mešavine pare i gase, što se komprimovani gas izlaže apsorbujućim uslovima, pod kojima se pomenute bogate frakcije odvajaju, pri čemu zaostaje kakav gas, koji uglavnom sadrži vodonik i metan, što se pomenute ponovo dobijane luke pare u cilju dobijanja polimerizovanog produkta izlažu polimerujućim uslovima, i što se siromašni gas, koji se meša sa ugljovodoničnim parama koje treba da se podvrgnu pretvaranju, vraća natrag pod uslovima, u kojima gas deluje kao nosilac toplote za paru, koja treba da se pretvara.

2.) Postupak po zahtevu 1, naznačen time, što se gas koji sadrži pare frakciju koje se nalaze ispod oblasti ključanja ben-

zinu, izlaže pritisku, koji potpomaže izdvajanje bogate frakcije sa oblasti ključanja koja se uglavnom nalazi iznad tačke ključanja propana, komprimovani se gas u cilju odvajanja ove bogate frakcije tretira kakvim apsorpcionim sredstvom, opterećeno apsorpciono sredstvo se pod pritiskom zagreva u cilju odvajanja vodoničnih i metanskih sastojsaka i zatim se podvrgava drugom zagrevanju pod pritiskom u cilju odvajanja bogatih sastojsaka, što se ovi bogati sastojsci zagrevaju pod uslovima, koji vode ka polimerizovanju luke para, i što se produkti ovog polimerizacionog tretiranja hlađe, tečni se sastojsci dobijaju i gasoviti sastojsci se ponovo mešaju sa produktima vodenim u apsorpcioni stupanj.

3.) Postupak po zahtevu 2, naznačen time, što se iz apsorpcionog medija zagrevanjem dobiveni vodonični i metanski sastojsci udružuju sa u apsorpcionom stupnju dobijenim siromašnim gasom.

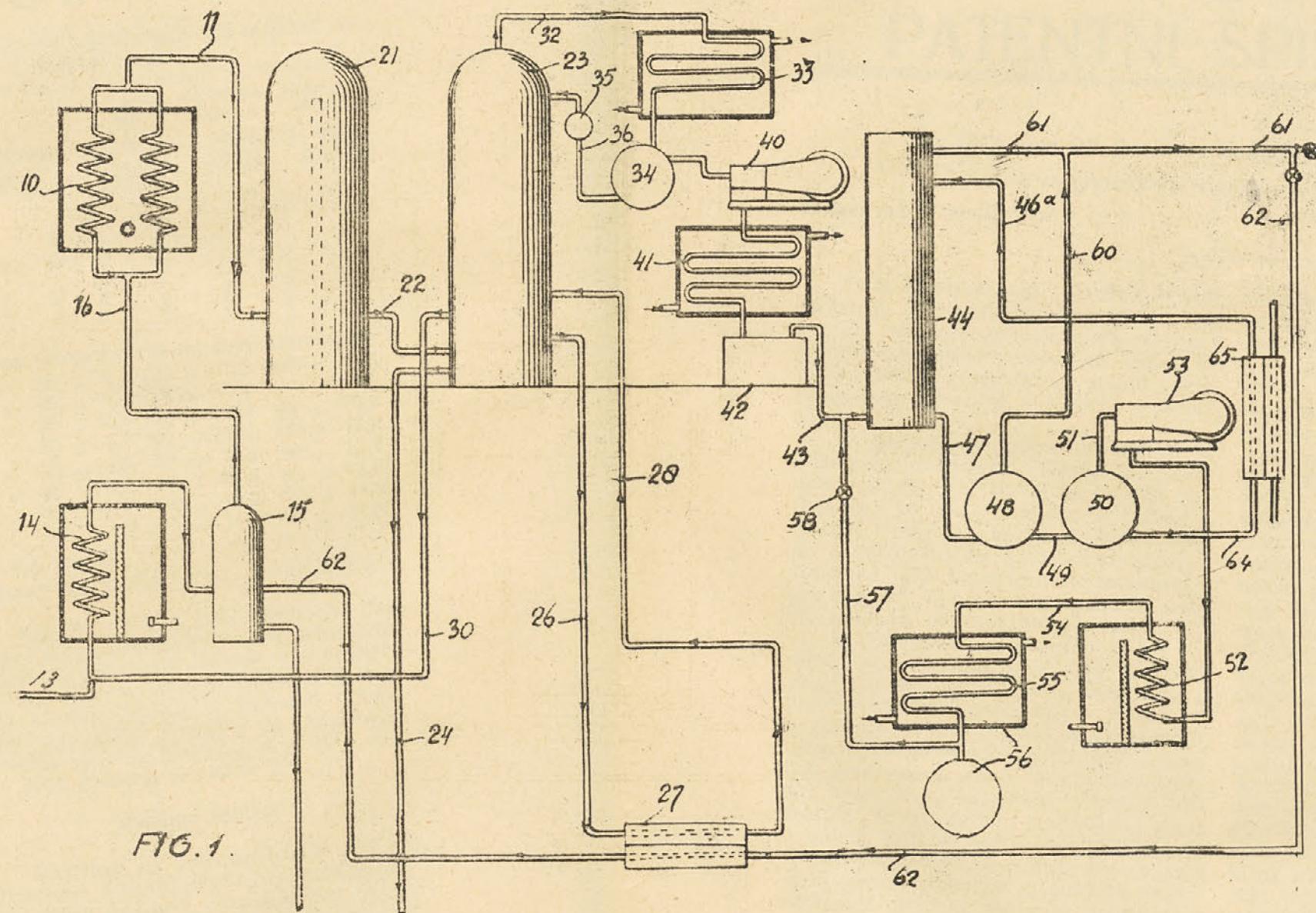
4.) Postupak po zahtevu 1, naznačen time, što se pretvaranje isparenog ugljovodoničnog materijala izaziva zagrevanjem na temperaturu cepanja približno iznad 480°C pomoću gase nosioca toplote, koji se meša sa parom, što se mešavina iz ugljovodonika i gase uklanja iz zone cepanja i izlaže se kondenzujućim uslovima u cilju izdvajanja produkata koji treba da se pretvore u tečno stanje u oblasti ključanja pogonskih materijala za motore i koji ključaju po načinu benzina, što se preostali gas koji sadrži frakcije koje se nalaze ispod oblasti ključanja benzina, komprimuje do pritiska, koji potpomaže izdvajanje iz mešavine pare i gase bogate frakcije u vidu pare, koja se sastoji iz produkata koji se uglavnom nalaze iznad tačke ključanja etana, što se komprimovani gas izlaže apsorbujućim uslovima, pod kojima se pomenute bogate frakcije izdvajaju iz komprimovanog gase, pri čemu zaostaje siromašan gas koji sadrži poglavito vodonik i metan, što se siromašan gas uklanja iz sistema, i što se bogati sastojsci vode nazad i izlažu uslovima pretvaranja sistema.

5.) Postupak za pretvaranje ugljovodoničnih ulja po zahtevu 1, naznačen time, što se ugljovodonične pare pregrevaju na temperaturu od preko 480°C , pri čemu se zagrevanje izvodi tako brzo, da se u zoni zagrevanja ne javlja nikakvo znatno cepanje, što se tako zagrejane pare mešaju sa ne tečnim, na temperaturu iznad približno 540°C zagrejanim ugljovodonicima, usled čega se vrši cepanje zagrejanih para, što se mešavina iz ugljovodonika i gase uklanja iz zone cepanja i, u ci-

lju izdvajanja produkata, koji treba da se pretvore u tečno stanje uključivo i takvih, čija se tačka ključanja nalazi u oblasti ključanja pogonskih materija za motore po načinu benzina, izlaže kondenzujućim uslovima, što se preostali gas koji sadrži sastojke, koji ključaju ispod oblasti ključanja benzina izlaže pritisku, koji je dovoljan za pretvaranje u tečno stanje bogate frakcije, koja sadrži komponente koje uglavnom ključaju iznad tačke ključanja etana, što se komprimovani gas u cilju odvajanja ovih etanskih sastojaka izlaže apsorbujućim uslovima, pri čemu se kao ostatak dobija siromašan gas, što se siromašan gas uklanja iz sistema, što se bogati gas još pod pritiskom, koji potpomaže polimerizovanje nezasićenih sastojaka, zagreva na temperaturu od približno 540°

C, i što se zatvara kružni tok time, što se tako zagrejani bogati gas meša sa ugljovodoničnim parama, koje treba da se pretvaraju, pri čemu ovaj gas postoji u odnosu prema ugljovodoničnim parama, koje treba da se pretvaraju u takvoj količini i pri takvoj temperaturi, da znatno potpomaže pretvaranje ovih para.

6.) Postupak po zahtevu 5, naznačen time, što se jedan deo siromašnog gasa, dobivenog pri apsorbovanju vraća nazad u sistem i dovodi se parama, koje treba da se pretvaraju, pre njihovog zagrevanja, pri čemu je količina sa parama pomešanog bogatog gasa i nazad vodenog siromašnog gasa tako velika, da po zagrevanju znatno potpomaže pretvaranje ugljovodoničnih para.

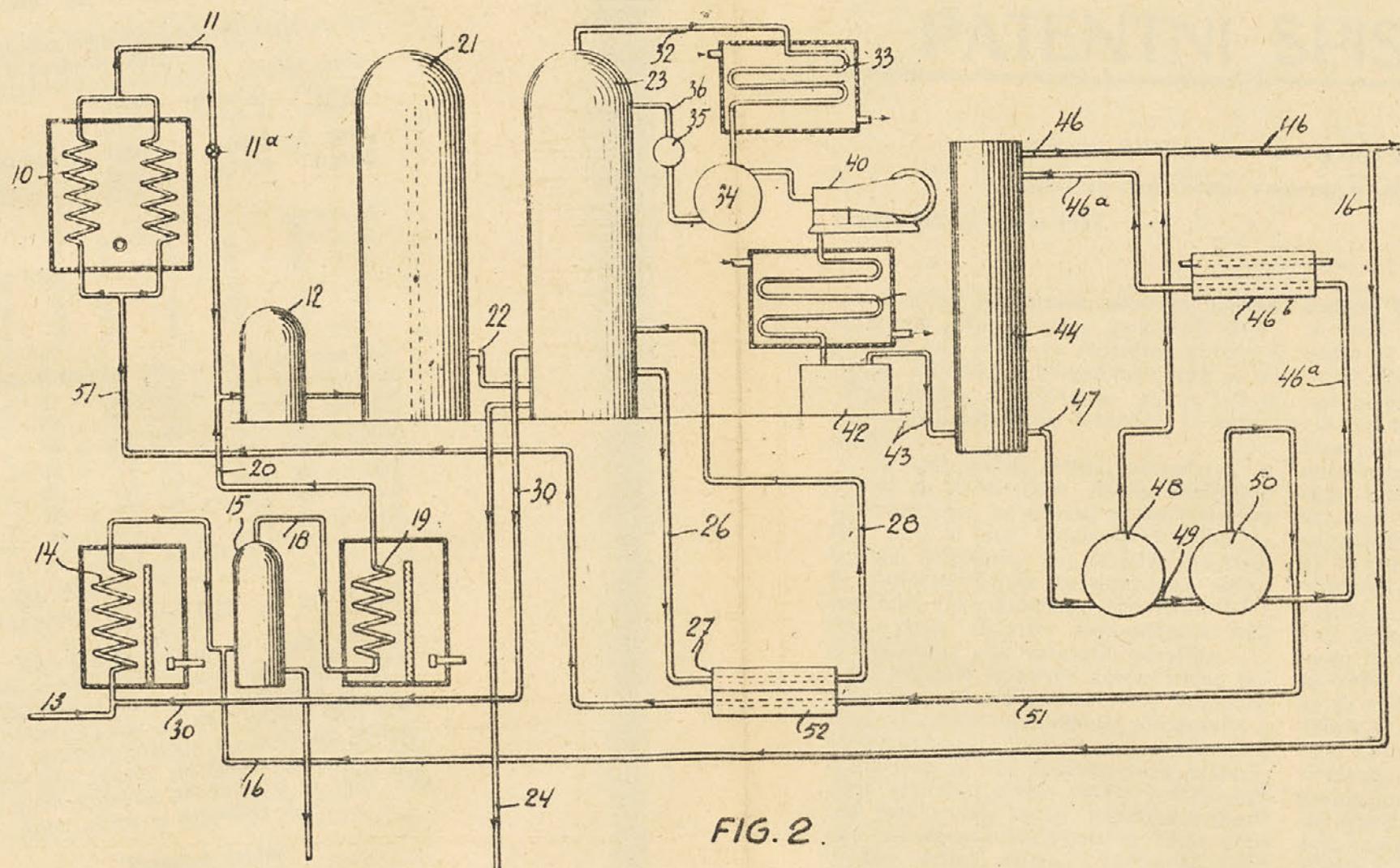

FIG. 2.

